

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE.

Szombat

14. szám.

Pest, majus 5-kén 1849.

Borúra derű.

Folyó év május 1-től december végig a Marczius Tizenötödikére ezennel előfizetés nyittatik. — Előfizethetni a kiadó hivatalban (Országut Kunevalderház) és minden álladalmi postahivatalnál. — Előfizetési ár: Budapesten házhordással 5 fr. postán borítékban küldve 6 fr. p. p.

Hónapos előfizetést csak helyben, s a hónap első napjától számítva 1 forintjával fogadunk el.

Hirdetések egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 2 kr. pp. fiztetetik.

Pest város helyőrségi főparancsnokságától.

RENDELET.

Tegnap estvétől ez éjjen keresztül most is tartó ágyúztatását Pest városának, mint arról meggyőződtem, nagy részben a polgárság által a dunaparttól általirányzott lövések idézték elő.

A városon s Duna partjáni lövöldözés keményen tiltatik. Ki tetten kaptatik, vagy vizgálat folytán, ellene, hogy lött, kiviláglik: katonai rögtönítélő bíróság által halállal fog fenytetni.

Pesten majus 5-én 1849.

Patay István,

alezredes, a pestvárosi helyőrség főparancsnoka.

Pest majus 5-kén 1849.

Borzasztó éjszakát virasztánk át, és nem ébredénk vidám reggelre.

A tüzelés mindkét részről reggelig szakadatlanul folyt, és durrognak az ágyuk most is.

Különösen éjszél sőt valamivel tovább Hen-

try az ártatlan Pestet borzasztó dühvel löveté, s már nem csak golyókkal, hanem bombák—és röp-pentyükkel. A bombák leginkább a királyutca-és váczí utra hullottak. Itt több ember lón áldozat, s több ház tetemesen megrontaték. Tíz, hála az égnek, sehol sem támadt.

Ellenben a várban estétől hajnalig égott, hi-hetőleg a királyi istállók, sőt még délelőtt is sürti füst emelkedék, melly nem az ágyúkból látszék származni.

Bácskai tudósítások.

Közlönyből.

A rácz a Tisza mellett láthatlan, merre sero-günk jár, és így hála az égnek, ritkúl e söpredék emberfaj. — Majd benépesitjük becsületes magyar jó népfajjal e Kanaánt, ha a rácz faj nem akart rajta megférni.

Különös, a ráczok a vidéken már jó ideje a legroszabb gazdák voltak; ha leányát adá férjhez a rácz, kész volt egy jó lakodalomért $\frac{1}{4}$ telek földjét eladni; mert már titokban számolt e nyomorult népfaj arra, hogy majd könnyen fog ismét földhöz jutni, ha a magyarokat kikergeti vagy kiöli. A ki másnak vermet ás, úgy jár, mint a ráczok járnak nem sokára. De kár is volt e tunya népfajnak emez áldott termékeny vidéket, mellyhez e szép honban hasonló kevés van, bitangolnia.

Ma egy éve, hogy a dicsőségtelenül átkozott módon uralkodott kapsivári lothringi ház furiasátánszerű tagjai által kavart készítmény először Kikindán, s harmadnapra rá Ó-becsén kiütött; azóta zúgott alattunk a vulkán; de hála a gondviselésnek, a pokolfajzatokat magukat fojtók bele nagy részt már is a láva-örvénybe, mellybe minket taszítani akarának. — Átok emlékükre!

April 24. A vad ráczok Kátynál a római sánczokba újra bevonulván, ellenök f. hó 22-én Péterváradról 4 század gyalogság küldetett ki; de a ráczság nagy számmal levén, később még két zászlóalj jött ki a sánczok ellen, mire a ráczok visszavonultak; tegnap pedig Péterváradot három oldalról támadták meg; a rettenthetlen Don Qui-

zotte, igaz néven Nugent, is segített nekik; de a szemtelen patkányok ugyancsak pórul jártak, nehezen kerekedik újra kedvök juxot csinálni; hanem azért ők mégis eldicsekednek vele, hogy Péterváradot megtámadták, s az ilyen dicsőség untig elég a dicsó szerb nemzetnek, a vajdaság-alapítóknak.

Egyébiránt halljuk, Nugent főtanyája Ruma; honnét jól lehet majd szaladni annak idejében; addig pedig jobbra balra küldözgetni a Waffendüreknek segítséget.

Fegyvert kell nekünk sokat, milliót, még te-remtenünk, csak fegyvert; van itt vitéz magyar ember elég. — Lám a hitvány rácz népet, hogy ellátták a legjobb fegyverekkel, s ezért merészel a sánczok közt bujkálni és kikitörni. A fegyver kézben mindjárt bátrabbá teszi az embert: mint a mi mozgóink mondják.

Omoravicán, Sopolyán és Pacséron a sok rablott holmit hatalomkar segítségével kell össze-szerezni. Ez botrányos dolog, midőn magyarjaink ellen is erőt kell használnunk; de csak rajta, a bitófa jó orvosság az anarchicus viszketegek ellen. Gyalázat e helységek azon lakóira, kik a jelen körülmények között bajt okoznak, mintha e hon ellenségei volnának.

Debreczen, maj. 2-kán.

Szerkesztő!

A mai nap ismét olly nap a magyar nemzet életében, mellyet a historia gyémánt betűkkel jegyzend fel a nemzet évkönyveibe. Ma a provisorius kormány formuláztatott annyi bölcsesség, annyi mérséklettel, mellyhez hasonlót forradalmi időkben nem mutat fel a történet sehol, és soha.

A megelőző n apokon a képviselő- és felsőház vegyes zárt üléseket tartottak. Sejtettük, hogy ismét nagyszerű tárgy kerül szőnyegre. A mai nap délelőtt 10 óraker ismét zárt ülés tartatott, s csak 11 $\frac{1}{2}$ óraker változott át nyilvánossá.

A nyilt ülésben olvastatott a kormányzó levele a képviselőházhoz.

A levélnek három pontja volt:

1-sőben az új ministerek nevezetnek ki, kik a következők:

Ministerelnök a belügyi tárczával: Szemer Bertalan.

Külügy: gr. Batthyány Kázmér.

Pénzügy: Duschek Ferencz.

Közmunkák: Csány László.

Cultus: Horváth Mihály.

Igazságügyi: Vukovics Sebők.

Hadügyi: még nincs meghatározva.

A kereskedelmit ideiglenesen Batthyány viszi.

2-dik része a levélnek meghatározta a kormányzó állását a ministeriumhoz;

3-dik része a ministerium és kormányzó állását a parlamenthez.

Főbb pontjai ezek: a kormányzó kívül áll a ministeriumon és parlamenten, de velők és általok igazgatja az országot. Rendeleteit mindig egyik minister ellenjegyzése mellett adja ki. A souverain jogokat a parlament a kormányzónak adta át garantiák mellett.

A kegyelmezést egy kegyelmezési bíróság fogja teljesíteni, mellynek tagjait a kormányzó nevezi ki, a kegyelmezési oklevél a kormányzó által az igazságügyi minister ellenjegyzésével adatik ki.

A magasabb statushivatalokra a kormányzó tesz kinevezéseket. A ház ezen levelét s az abban foglalt elveket elfogadta s törvényné emelte.

Eztán a ministerelnök szólt, röviden, de lelkesen.

Mondá: hogy ő programot nem terjeszt a ház elébe; mert hiszen egész élete, legközelebbi működéséi kitárt könyvként állnak a nemzet előtt, ismeri a nemzet elveit, ismeri azt is, miként tud elveinek életet adni, de három dolgot kíván mégis megjegyezni:

1-ször. Az új ministerium magát forradalmi nyilvánítja, de csak addig, míg a háború tart, ha ez megszűnt, a ministerium is megszűnik forradalmi lenni.

2-ször. Az új ministerium magát republikanus irányúnak vallja. Ellene fog munkálni minden olyan törekvésnek, melly a királyságot visszahozni megkísértené, de más részről ellene munkál minden olyan irányúnak, melly communismusra vezetne.

3-ször. Az új kormány magát tisztán demokratianak vallja, és a népfőnséget minden következményeiben elfogadja.

Április 14-kén elűzetett a királyi ház és május 2-kán formulázva van a provisorius kormány.

Mind a kettő beláthatlan következményü

esemény a nemzet életében, és ezek oly csendesen történtek, hogy semmi más zajt elő nem idéztek, mint az örvendő nép kitörő éljezeit és tapsviharát.

Más nemzetek forradalmaiban a clubok, szenvedélyes pártok, gyakran utcái cravallók idézik elő az ilyen nagy napokat: nálunk elég a képviselőháznak egy zárt ülése, hogy megszülessenek az események, mellyek világtörténeti nagyszerűséggel bírnak, és mellyek minden becsületes magyar ember szívét soha nem érzett örömmel töltik el.

Most ki van mondva az új kormány által a republicanus irány; ki van mondva, hogy a kormány az új nemzeti institutiókat a tiszta demotratia alapján létesítendi. Ennek üdvös eredménye az lesz, hogy mi, ha isten fegyvereinknek továbbra is kedvez — néhány hónap mulva tényleg ben leszünk a republicában, a gyermek meg fog születni, csak nevet kell neki adni, és épen oly csendesen, minden cravall és clubbozás nélkül kikiáltandjuk a republicát, mint elcsaptuk a királyt és formuláztuk a provisorius kormányt.

Mindig hallottam: hogy nemzetünkben sok a természetes józan ész, de higye el ön, annyi bölcs mérsékletet és életrealitást még sem hittem, mint mennyit tapasztalni alkalmam van.

Más nemzetek ott kezdtek, hol végezni kell vala. A forradalom elején tüstént függetlenséget kiáltottak, a királyt elcsapták s ez által szenvedélyes harcra riasztották a bel pártokat s elenségeikké tették a kül nemzeteket. A magyar nemzet másként járt el. Midőn a király tényleg már megszűnt uralkodni, s annyira elvesztette a nép sympathiáját, hogy lehetlenné vált uralkodása, akkor mondta ki a nemzet, száműztetését és trónvesztését. Most az új kormány elő fogja készíteni a republikát, és néhány hó mulva nem lesz más hátra, mint csak nevet adni a már létezőnek.

Fegyvereink dicsőségesen haladnak előre, az ellenség minden oldalról üzetik; de mi engemet biztosít a tökéletes győzelemről, nem egyedül győzelmes fegyverünk, hanem sokkal inkább azon bölcs mérséklet, mellyel a nemzet politikai ügyei intézetében előre halad.

Én tökéletesen meg vagyok győződve, hogy ha van Európában nemzet megérve a köztársaságra, bizonyosan egy sem inkább, mint a magyar nemzet.

Az új kormány, mint be is vallá, a nemzet republikanus hajlamait érlelni fogja, s így mit nem reméltünk talán soha, de mindnyájan ohajtottunk, mielőtt az 1849-dik év lefolyna, nemesak megalapítva lesz a magyar köztársaság, de már diplomacie is kimondva.

Adja Isten!

Sz. J.

Szerkesztő ur!

Nálunk már többen érzik, hogy Budapest szabad, legalább abból, hogy hírlapokat, múlt évi előfizetésük következtében, onnan kaptak; lássa ön, én nem érzem, pedig a helybeli postakezelő asztalára a „Marcius tizenötödike“-re előfizetési díj fejében olyan 18 és fél huszast nyomtam, mint a tej, és még sem kaptam; pedig csak mesterségesebb officinája az újságlapoknak az a Budapest, mint az 1849-ki január 1-sőjétől igazi kormányunk székhelyéül szolgáló kálomista Róma — Debreczen; — hogy célozomra térjek, én is előfizettem hát a Marciusra m. é. december 23-án félévre, mint mások, kik már olvassák ön lapjait; — meglehet, tévedésből történt, de ha a tévedés egy vén bolond birodalomban, a néhai még most élő habsburg-lotharingi ház vas járma, (hogy ne mondjam pendele) alatt nyögő Austriában oly napi renden volt, nem nagy csoda, ha a szabadnak csak két hét előtt született ifjú Magyarhonban történnek. Ne vegye ön sértőleg e szavakat, azt helyre lehet hozni, de amazt soha.

Ha ön szerkesztőségénél történt az elmaradás hibája, kérem mielőbbi helyrehozását, nyolczad nap alatt azonban jelen soraim sikeretlenségét ön hibátlanságának tekintendem, s a százábu postán fogok zörgetni. *)

Köszöntöm Babarci-t cum suis atyáknak az ördögben, ha ott nincs, izenje meg ön neki, ha másként nem hát postán, jó utat!

Nyiregyháza majus 1-jén 1849.

Körmöcs Károly.

Ipoly-Ság April 29. 1849.

Tisztelt szerkesztő ur!

Nyitrai növendékpap valék egy hónap előtt, de ott a hazaszeretet halálos bűn volt s én kénytelenittem kilépni. Most Hont megyei cancellista vagyok. A „Marcius tizenötödike“-ben akarom bemutatni áldozatimat e véren szerzett hazáért a nemzetek nagy istenének. Ha innen közléseimet, mellyeket mindig tulajdon nevem alatt kérek kiadatni, szívesen veendő: kérem, legyen szíves néhány sorral megörvendeztetni.

*) Hibátlanágunkat bizony állíthatjuk, mert a hány előfizetés van, annyi példányt küldünk a postahivatalba, méltóztassanak tehát nevünkben is zörgetni az illető helyen.

A kiadó.

Állandó és hű közlőjéül merem magamat ajánlani, most is e cikkekcskét, kérem legyen szives, becses lapjában közleni, nagy fontosságú ez, s kevés ismeri a tót népfajt annyira mint én, ki köztük születtem s éltem. A cikk következő:

„Ez üdvös Éden, e szép haza, oltalmad alatt lett szabaddá, ó népek istene! fenséged előtt leborulunk. . . .

Elnyomni kelle a népet, hogy szabad legyen, hiszen, minél jobban van összegyűrve a kovász, annál jobb ízű a kenyér s a bérzi tölgy csak akkor áll rendületlenül, ha az idő zivatarai közt nevedett!

Megtörve a kígyó feje, mely a kizítt vér helyett idegeinkbe mérget árasztta azért, hogy a lassu sorvasztás által kimult nagyszerű halott felett borzasztó kedvtöltéssel ülje meg torát; rútúl száműzve ama kormány, mellynek befolyása alatt mi sem volt egyéb e haza, mint egy minden kényelemmel ellátott kórház, vagy egy szánandó Tantalus!

Azonban még minden nincs megnyerve, akkor sem, ha a mostani ellenséget, mi nem sokára megtörténik, semmivé tette dicső hadseregünk.

Vetünk élő nemzetiségek közt, magyaron kívül, túlsúlyal bír a szláv s így, ha ellenség, mint látszik, Galliciából akarja háborgatni a hazát, a felső megyékben mindig nagy pártja lesz, ha nem sietünk eleget tenni azon kívánatainak, mellyek méltányosak.

Ne higgyük, hogy a tót oly gyáva, mint mindnek hirdettetik. Ott áll a lelkes detvaiak dicső példája, ők, midőn a német lovasság hozzájuk akart szállani, mint egy ember talpra állva, botokkal űzték tova az uhlánereket. Perse az egész széles Magyarországon nincs harczartermettebb nép, mint az öles detvaiak.

És aránylag az egész hazában nincs város, melly önfeláldozóbb lett volna, mint a kis Zsolna, s az ottani árvanevelőháznak becsületes aligazgatója, Truka, ki e szavakkal lelkesíté a zsolnai nemzetörököt: „Jertek fiaim! a közanya, a haza, megmentése harczába, jobb kezemben a kereszt s ha azt ellövik, másikkal adok áldást!“ S e honszerelméért a derék Trukát a Nyitrai püspök beneficiumától fosztá meg!

Ezt kelle említenem. Ösmerkedjünk! Borzasztó sif készítte ék számunkra, fel a függönynyel; küssük azokaf, kik kész kezekkel hoztak egy-egy marok földet a hant elkészítésére! S még el nem aludt a Nemesis lángostora. . . .

Sokat értekeztem azokkal, kik szívtükön hordják a tót ügyet s mindonik csak ezt mondá: „Diplomatikai nyelv a magyar, tót helyeken a tót nyelv legyen az oskolai nyelv s ha így biztosítatik nemzetiségünk: vérünk és életünk a magyar hazáé!“

Tessék gondolkozni.

A népet megnyugtanni oly bánásmóddal, mint volt Balogh János kormánybiztosé, nem le-

het; a Zsolna körüli csatázásokban ezen jellemző kifejezéssel élt: „Ezt a rabországot nem érdemes védeni.“ Ha ez igaz, pedig biztos kútfőkből tudom, úgy magát e mondattal a nép embere sorából örökre száműzé.

Sokat ismerek, kinél nem kell nagyobb democrata, csakhogy egyszersmind azt is akarják emeltessék fel a pörből eme százszoros igával sárba vert tót nép, tanítsuk őt önyelvén, tudja meg ő is valahára, hogy ő is szinte ember.

Tessék megjárni a felső megyéket, tessék felhágni Kriván ormaira, és szeme könyekbe fog borulni, ha látja azon népet, melly anyagilag s szellemileg sokkal nyomorultabb, mint az irlandiak!

És e nép küzdött, küzdött mint az oroszán a magyar s önszabadsága mellett, azon reményben, hogy a magyar kormány nem fog lenni olly igaztalan, mint a német, s hogy már egyszer gyermeke, anyanyelvén fogja nevezhetni az oskolában istenét.

A napban is vannak foltok. S ha találkoztak, kiket az armánynak sikerült elcsábitani, nem kell felróni a túltöbbségnek, melly e honért magát feláldozá.

Az ő kérelmük olly csekély s olly jogos. Adassék meg, suum cuique. Fel a kiengesztelődés és elismerés zászlójával, fel vele, magasra, egész világ hadd láthassa!

Hadd lássák, és hadd olvassák,

Rajta szent szó van: szabadság!

Előre!

Dürbach János.

FELHÍVÁS A NEMZETÖR- SÉGHEZ.

Talpra, bátor nemzetörök!
Gyors segélyt kér a haza;
És hozzátok honfiakhoz
Esdeklés minden szava;
S a ki csak úgy elereszti
Füle mellett szent szavát:
Átok fogja mindörökre
Érni hazát s őt magát.

Itt van immár a közelben,
Itt több lelkes táborunk:
S a szabadság szent harczában
Vmi csak mi nem fogunk?
Csak mi fogjuk szűk kebellet
Nézni s gyáván kémleni,
Mint fog a nálunk dicsőbb nép
Nyerni vagy elvérzeni?

Csak mi fognánk hát szerezni
Szégyent és gyalázatot,
A midőn már más vidéken
A nép szép példát adott?
S nem azt hányja banyamódra:
„Hisz nem bánt az ellenfél,
De szabadság- és hazáért
Fegyvert fogva mind felkél.

Lehetetlen, nemzetörök!
Hogy köztünk egy korcs legyen,
A ki minden áldozatban
Buzdító részt ne vegyen;
S a ki most az elhatározó
Pillanatban kéni fog,
S a szabadság szent harczában
Hő részt venni nem rohog.

Lehetetlen, hogy ma is még
Őseink hős szelleme
Ne dagassza melleinket,
S harczra föl ne keltene;
S a mit ők vérrel szereztek,
Ezt az áldott szép hazát,
Meg ne tudnánk védelmezni,
Mint oroszán önfát.

És ha isten csakugyan van
A villámos ég felett,
És az csupa szent igazság,
Tiszta merő szeretet:
Nincs mód benne, hogy bitor kény --
Szórjon bár vért, életet --
Olly igaz s olly szent ügy mellett
Megdöntse e nemzetet.

Talpra most hát, nemzetörök!
Harczba szállni élvezet,
A kinek csak kebelében
Még tenyész honszeretet;
Talpra! és el a táborba!
Mert a várt idő halad,
S áruló és korcs magyar lesz,
A ki köztünk hon marad.

Horváth Döme,
Kecskeméti nemzetör.

Üdvözlő a Lengyelekhez.

Üdvözlégy Lengyel, de martyr-nemzete az európai szabadságnak!

Üdvözlégy Lengyel, te örök veszte-tűz a szabadság istene szent oltárán; te éles kard a zsarnokság véres körmei ellenében!

Üdvözlégy Lengyel, te a szabadság összerokadt, de újra fényesen felépülendő pantheona!

